ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ހިނގުނު ގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/229
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އވހ
- އިސްތިއުނާފު ހަމައެޅި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކްކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤު

ހުކުމް ތާރީޚު: 19 ޛުލްޤައިދާ 1444 / 08 ޖޫން 2023

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

09 މުޙައްރަމް 1444

07 އޮގަސްޓު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 14/Jv-C/2021
- ނިންމި ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ގާޑިއަންޝިޕް ޙަވާލުކުރުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 27 ޖަނަވަރީ 2021
- ނިމުނު ތާރީޚު: 21 ޖޫން 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
އ.ލ.މ
ވަކީލް: އަލްއުސްތާޛު އިސްމާޢީލް މުޙައްމަދު

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލް: އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ނާސިރު
އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ޙަމްޝާދު
އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ނާސިރު

ޢާއިލީ - ގާޑިއަންޝިޕް ޙަވާލުކުރުން - ޢާއިލީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުގެ 156، 154 ވަނަ މާއްދާ –ޝަރީޢަތްކުރުމާ ބެހޭ ޢާއިލީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 137 ވަނަ މާއްދާ- ޢުޛުރުވެރިކުރުން - މާނަކުރުން - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަތައް

- **ޤަޟިއްޔާއާ ދުރުވަނަ ފައިސަލާގެ ޚުލާޞާ:**

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

1. މި މައްސަލައަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 ފައިސަލާ ނިންމާފައިވަނީ ސަރުކާރުން ދައުވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން އެ ފައިސަލާ ދިފާޢުގެ ހައިކޯޓުން އިސްތިއުނާފުކުރީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ފައިސަލާ ބާތިލްކޮށްދިނުމަށް. މި ފައިސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ބަޔާންކުރާ ފަރާތަކީ ޤާނޫނީ ދަޢުވާގެ ބަޔާނެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު

2. 2020 ޑިސެމްބަރު 07 ވަނަ ދުވަހުގެ 22:45 ހާއިރުކަންހާއިރު، ހ. ހުޅުމާލެ މަސްމޮޅުގޭގެ އެތެރެއިން، މަސްމޮޅުގޭގެ ހިޔާވަހިކަމުން ހ. ހުޅުމާލެ ދިރާގުގެ ބޮޑުގައި ހ. ބޮޑުކަން ޖައްސަންކުރަން ޓިކެޓް އިންޖިނިއަރު ދިމާކަން މައްސަލައިގެ ގުޅުން، ފުރުސަތު ހ. ބޮޑު ބަނޑުމަލު މަތިގައި މަޑުކަންމަތީން ބިލާބަ، އިތުރު ބަދަލުކުރަނި، ޑިސްއިލެކްޓަރީގައި ހ. ބޮޑު ބަނޑުބަން ފޭރި ވަގުތު، ފުރުސަތު އެބަންޑެއި ބިއްސާ ފަރިދުން، މިދާ ދުއްވައިދަނުން، މިދާ ވަހުގެ ދިރިން ކަނޑުން ފަރުމާ ކަރުމަލި ބިލުން ކަރަތް ހުށް ސިޔާސީ ފަރުޖެހެ މިދާގެ ކަނޑައަޅުން ނަގައި، ފާރަ އެއްވެއިދުވުން، ފުރުސަތު މިދާ ހުއްޖެވައި، ފުރުސަތުގެ ބޮޑުގެ ދަރަނި ގެންގޮސް، މިދާ ފާރަ އެއްވައިދި ސިޔާސީ ފާރި ބޮޑުދިނުމުން، އެ ފާރި ބޮޑުއިން ފުރުނު 02 (ދޭއް) ރަބަރު ފުރުޖެހި، އެ ސިޔާސީ ފާރި ކަމުދިން ފާރުން ފުރުނު 02 (ދޭއް) ރަބަރު ފުރުޖެހި ޖާގަ 17/2011 ނަންބަރު ޤާނޫނު، ދަރުމަވަންތަ ދިރާގުގެ އެންމެ ފަހުގެ ކާރުވިޔަން ބައިމީހުން ގަބޫލް 19-5152

(މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވުމުގެ އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރައްވާފައެވެ.[1]

މައްސަލަ ނިމުނުގޮތް

3. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކަށް ދިރާސާކުރެވުނުއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވުމުގެ، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ދައުލަތުން (އވދ)ގެ މައްޗަށް ކުރައްވާފައިވާ [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާއާ (އވދ) އިންކާރުކުރައްވާފައިވުމުން، ދައުލަތުން ކުރައްވާފައިވާ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް [illegible] ހެކިތަކުން (އވދ)ގެ މައްޗަށް ކުރައްވާފައިވާ [illegible] [illegible] ކުރުގެ މި ދަޢުވާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުނުވާތީ، މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާ ޚިލާފުވުމުގެ، [illegible] [illegible] (އވދ) [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިފިއެވެ."[2]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

4. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނުވާ ކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި (އވދ)ގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފަކާ ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

---

[1] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 "މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ފޯމް"

[2] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 "މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ފޯމް"

-4.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) އާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

-4.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 6 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

-4.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

އިސްތިއުނާފީ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެންގުން

.5 ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އވދގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމާ ގުޅިގެން، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/229 ޤަޟިއްޔާގެ ދަށުން 07 އޮގަސްޓް 2022 ވަނަ ދުވަހު މި މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނެވެ.

.6 ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އވދގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަލައިގަން އެކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް މި ކޯޓުން އެންގުމުން އވދގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފާއި ގުޅިގެން ދައުލަތުން އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޟެއް ހުށަހެޅިއެވެ.

ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޟު

.7 ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޟުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

-7.1 އވދގެ މައްޗަށް ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޗާޖުޝީޓުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ

ޤާނޫނު)ގެ 198 ވަނަ މާއްދާއާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 168 ވަނަ މާއްދާއާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-R-82 (ކުޑަކުދިންގެ ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު)ގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ބާވަތުގެ ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށެވެ.

-7.2 ހުކުމެއް ހުކުމަކަށް ވަނީ، އެ މައްސަލައަކީ ސާބިތުވާގޮތަށް ނިންމާ މައްސަލައެއްކަމުގައި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބު އެ ހުކުމުގައި [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން [illegible]، ނަމަވެސް [illegible] މައްސަލައަކީ ހުކުމް [illegible] [illegible] އެ މައްސަލައަކީ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލައެއް ނޫންކަމެވެ. އަދި (ކުޑަކުދިންގެ ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު)ގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ހުކުމްކުރުމުގެކުރިން، އެ ގަވާއިދުގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، އަދަބު ކަނޑައެޅުން ފަސްކޮށްދިނުމަކީ ނުވަތަ އަދަބު ތަންފީޒުކުރުން ފަސްކޮށްދިނުމަކީ [illegible] ނޫން ކަމެވެ.

-7.3 ދައުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި އަދަބު ކަނޑައެޅުން އެއްކޮށް [illegible] ނިންމާ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި [illegible] [illegible] މައްސަލަ ކުރިއަށް [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާއިން ނިންމާ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުން [illegible]، [illegible] މައްސަލައިގެ ދަށުން [illegible] 2022/SC-A/42,43 ނަންބަރު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާ ނިންމުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ބާވަތުގެ ނިންމުމެއް [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުން [illegible] [illegible] [illegible].

ދައުލަތުން އެދޭ ގޮތް

8. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ ހުކުމް ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށް ނުވާތީއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/42,43 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ މަބްދައުތަކުންވެސް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ބާވަތުގެ ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ދައުލަތުން އެދިވަޑައިގަންނަވައެވެ.

ހުކުމްކުރުމަކީ ކޮބާ؟

9. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 08 ވަނަ މާއްދާގައި ހުކުމްކުރުމަކީ ކޮބާކަން ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ މާއްދާ ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ހުކުމްކުރުމަކީ ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓަކުން ޖިނާއީ ދައުވާއެއްގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށްފަހު، ނުވަތަ އެފަދަ މައްސަލައެއް އަވަސް ނިޒާމުން ބެލުމަށްފަހު، އެ ދައުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް، ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ނުވަތަ ސާބިތުނުވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، ނުވަތަ ދައުވާ [illegible] ފަދަ އެ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލެންނުޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ހުކުމްތަކެވެ.

10. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[3]ގެ 154 ވަނަ މާއްދާއަކީ ހުކުމްކުރުން ސުރުޚީގެ ދަށުން އޮންނަ މާއްދާއެވެ. މި މާއްދާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ޝަރީޢަތުން ހުކުމްކުރުމުގައި ފައިސަލާކުރުމުގައި ފާހަގަކުރާ ނުކުތާތަކާއި، ހުކުމްކުރުމުގެ ދައުވާގެ ތަފްސީލާއި، ހުކުމްކުރުމުގެ ސަބަބުތަކާއި، ސާބިތުވާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅާ ކުށާއި ހުކުމްގެ ހަމަތަކާއި ދިފާޢުގެ ހެކިތަކާއި، ކުން ސާބިތުކުރާ ނުވަތަ ދައުވާ ކުރި ދިޔަ މައްސަލައެއްގައި ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލެން ނުޖެހޭކަމަށް ނުވަތަ ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައެވެ.

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

11. ދަޢުވާ ލިބޭ ޖިހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީފައި، އެ ހުކުމުގައި ހުންނަންޖެހޭ ކަންކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ވަނީ ދަޢުވާ ލިބޭ ޖިހާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބެވެ.

12. ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ޖިހައެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާ ނަމަވެސް ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހޭނީ ކުރިން ނަންބަރުކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[5]ގެ 156 ވަނަ މާއްދާއަށެވެ. އަދި މި ގޮތުގެ މަތިން ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުކުމްތަކުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ބާބުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދަޢުވާ ލިބޭ ޖިހައަށް ދޭންޖެހޭ އަދަބު އެ މަޖިލީހުގައި ކަނޑައަޅާ ހުކުމުގެ ތަފްސީލުގައި [illegible] މި ގަވާއިދުން [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

13. ޤާނޫނު [illegible] ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2020/SC-A/46 (ދައުލަތް ވ. އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ ޤަޟިއްޔާގެ 16 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ކޯޓުން [illegible] މާއްދާ ނުވަތަ އިބާރާތް [illegible] ޤާނޫނު [illegible] އެއް [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައިކަމާއި، ޤާނޫނުގައި [illegible] ވަކިވަކި ބައިތަކެއް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2021/SC-A/79 ([illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible]) ޤަޟިއްޔާގައި ވެސް ރުޖޫޢަކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގެ 17 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި އިޝާރާތް ކުރައްވާފައިވަނީ ޤާނޫނާއި އެ ޤާނޫނުގައިވާ [illegible] މާއްދާތަކުގެ މަޤްޞަދު [illegible] ގޮތަށް، އެ [illegible] [illegible] [illegible] މާއްދާއެއްގެ ގޮތުގައި މާނަ ނުކުރެވޭނެކަމެވެ.

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

14. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މި ނިންމުންތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތައް މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާއިރު، ޖުރުމުކުރުމުގެ މާނައިގެ ތެރެއިން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަދު ހިންގުމުގައި ޤަބޫލުކުރަމެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި، ސަރީޙަކޮށްކަނޑައަޅާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކަމުގެ އިސްތިސްނާ ލިބިގެންވާ ކޯޓަކުން ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއްގެ ސަރީޙަކޮށް ހިނގާފައިވުމުން، ނުވަތަ އެފަދަ މައްސަލައެއް އަވަސް ނިޔާއިން ބެލުމަށްފަހު، އެ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ނުވަތަ ސާބިތުނުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ނުވަތަ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް އެ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ކަން ހުކުމްތަކުގައި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު ހިފެހެއްޓެވޭނެއެވެ. އަދަބު ކަނޑައެޅުން އެހެން މަރުޙަލާއަކަށް ފަސްކުރަން ނުވެސްދާނެއެވެ.

15. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[6] ދަށުން ގެންދާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެ ތިން ޙާލަތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ޤާނޫނު[7]ގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާގޮތުން އެއީ؛ (1) ކޯޓުން ދޫކުރާ ބަންދުގެ އަމުރު، ނުވަތަ (2) އަމުރެއް، ނުވަތަ (3) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުންތަކުގެ މަރުޙަލާގައި ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ޤާނޫނުއަސާސީއާ، ނުވަތަ، ޝަރީޢަތާ، އުސޫލުތަކާ، ނުވަތަ، ޤާނޫނަކާ ޚިލާފުކަމަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެނަމައެވެ.

16. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 14/Jv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގައި އެއީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2011/17 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ދައުލަތުން އިތުރުގެ މައްސަލަކަން ކުށްކުރިކަމަށް ގައިޑްލައިން ޖަރީމާތަކުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤާ މިނިވަންކަމުގެ ޝަރީޢަތަކުން ސާބިތުވާކަން ކަނޑައަޅައި، މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ގުޅިގެން، ގައިޑްލައިން ޖަރީމާތަކުގެ ކުށުން

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އިވުމާ ކުށްވެރިވުމުގެ ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދީފައިވާތީ[8] އަދި ކަނޑައަޅާފައި ނުވާތީއެވެ. މި މައްސަލައިގައި އަދި ކަނޑައެޅުމުގެ ބައި މިހާރު ވެސް ޖުވެނައިލް ކޯޓުގައި ނުނިމި އޮތްކަމެވެ.

17. މިސްލު ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ އަލީގައި، މި ނިންމުމަކީ އެ ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޚަޠައެއް ނޫނެވެ. އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އަމުރެއް ނޫނެވެ. ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ މުއްދަތުގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ވެސް ނޫނެވެ.

18. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައަކީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުން މައްސަލައެއްކަމުގައި ނަޒަރުކޮށް، މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ބާވަތުގެ ނިންމުމެއް ކަމުގައި ބަލާނުލެވޭނެ އެހެން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި އަމުރެއް ނުކުރަމެވެ.

ފަރީޤުން އިސްތިއުނާފު ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު

19. ފަރީޤުން މުދަލުގެ ޚަރަދާ ބެހޭގޮތުން އަމުރެއް ނުކުރައްވަމެވެ.

ފަރީޤުން އަސާސީ ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު

20. ފަރީޤުން މުދަލުގެ ޚަރަދާ ބެހޭގޮތުން އަމުރެއް ނުކުރައްވަމެވެ.

---

[8] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 "މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ"

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/Jv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން އަދި ޙުކުމްކޮށްފައިވާ މައްސަލައެއްކަމުގައި ނުވާތީ މި ބާވަތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ބާވަތުގެ ނިންމުމެއް ނޫންކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރެވުނެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު

ނޯޓް: 08 ޖޫން 2023 ވަނަ ދުވަހު ޝާއިޢުކުރެވުނު މި ޤަޟިއްޔާގެ "[illegible]" ގެ 21 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 21 ވަނަ ނުކުތާ މި [illegible] [illegible] [illegible] މަތިން 14 ޖޫން 2023 ގައި އިސްލާޙު ކުރެވިފައި.